

Sluttrapport Skeivt arkivs utviklingsprosjekt

Prosjektet Skeivt arkiv fikk utviklingsmidler fra Nasjonalbiblioteket i 2013 og igjen i 2015 (deres referanse 2013/403). Den første tildelingen var på 425 000 kroner, den andre på 500 000 kroner.

Når det gjelder den første tildelingen viser vi til rapport av 1. oktober 2014 der ny sluttdato ble satt til 31.07. 2015. For tildelingen i 2015 viser vi til brev datert 1. oktober i år. der sluttdato for hele prosjektet ble oppgitt til 1. desember i år.

Siden prosjektet må oppfattes som et samlet prosjekt (2013/403) gjelder denne rapporten begge tildelingene.

Rapporten som ble sendt 1. oktober i fjor redegjorde for at arbeidet med å utvikle velfungerende nettsider og å opprette kontakt med målgruppene så langt bare var delvis oppfylt.

Prosjektleder for Skeivt arkiv ble ansatt 1. juli og prosjektmedarbeider 1. august 2014. Det var særlig sistnevnte som høsten 2014 og våren 2015 arbeidet aktivt for å videreutvikle nettsiden basert på grunnplattformen Drupal. Arbeidet innebar i tett samarbeid med prosjektleder å lage en grunnstruktur og taksonomi som kan favne om formidlingen av Skeivt arkiv sitt eget innhold og materiale, men som også legger til rette for at Skeivt arkiv skal kunne fungere som en portal for materiale ved andre arkiv og samlinger. Mye av dette arbeidet var ferdig i løpet av høsten 2014 og de første månedene av 2015.

Dette innebar også digitalisering av deler av Kim Frieles arkiv. Per i dag er nærmere 250 objekter fra denne samlingen digitalisert og publisert på nett, totalt flere tusen sider, og hovedtyngden av digitaliserings- og registreringsarbeidet ble gjort høsten 2014 og våren 2015. Vi har brukt Universitetsbiblioteket i Bergen sin formidlingsplattform Marcus til publisering og formidling av digitalisert arkivmateriale og metadata. Marcus bruker Linked Open Data, og brukes også til formidling av Spesialsamlingene ved Universitetsbiblioteket i Bergens samlinger. I Skeivt arkivs tilfelle er Marcus den underliggende plattformen, men visningen er sømløst integrert i nettsidene, slik at arkivmateriale er lettest mulig tilgjengelig for brukere. Ved siden av digitaliseringsarbeidet har Kim Frieles arkiv også blitt katalogisert og registrert i ASTA, og publisert på Arkivportalen. Dette arbeidet var viktig også for å skape en grunnstruktur for det videre arbeidet med andre arkiver og tidsskrifter, og viderefører det som stod i rapporten for 2014, nemlig at kombinasjonen av katalogisering og digitalisering «gjør materialet (både det som er digitalt og det som kun finnes i fysisk form) lett tilgjengelig mens kilder og originalstrukturen på enkeltsamlingene ivaretas».

Mens nettsidene var under utvikling, ble det arbeidet med en Facebook-side der smakebiter fra arkivet samt nyheter og oppdateringer ble presentert. Dette var den viktigste publiserings- og formidlingskanalen før lanseringen av nettsidene 15. april 2015, og brukes fortsatt for å nå ut til et størst mulig publikum. Dette, i kombinasjon med en lett tilgjengelig og gjennomarbeidet nettside, er særlig sentralt i å sikre at det «er lett for de ulike brukergruppene

å orientere seg i det som eksisterer av materiale og kunnskap om norsk skeiv historie» (prosjektsøknad 2014).

Tildelingen fra 2015 presiserte at pengene skulle gå til det som ble oppfattet som det egentlige utviklingsprosjektet i søknaden: Utviklingen av nettsidene med vekt på en nettside som kommuniserer med andre plattformer og publiseringsverktøy som Bokhylla.no (nb.no), Arkivportalen, Digitale fortellinger m.m. Dessuten at Skeivt arkiv skulle være en del av den nasjonale forskningsstrukturen, og forvalte, tilrettelegge og formidle både forskningsmateriale og forskningsdata.»

Takket være tildelingen har vi kunnet komme godt i gang med dette arbeidet. Rapporten fra i fjor antydte et åpningstidspunkt for nettportalen mars/april 2015. Dette kunne vi oppfylle, og vårt åpningsarrangement ble holdt 15. april 2015. Lansering av nettsider var en viktig del av dette. Det grunnarbeidet som har vært lagt ned gjør at sidene allerede nå kan fungere både som en inngangsportal til våre samlinger og andre samlinger.

I rapporten fra 2014 sto det videre at et nettleksikon, Skeivopedia, var under utvikling med «grundige referanseartikler angående skeiv kultur og historie, som skal lenkes til rent arkivmateriale, både digitalt og katalogisert. Dette vil fungere som en ekstra inngangsportal til materialet, og vil være søkbart både på tidsrom, sted, emne og målrettede fulltekstsøk, samt med «browsing»-muligheter».

Dette ble utviklet utover våren 2015, både når det gjaldt struktur og lenkemuligheter og utarbeiding av innhold (artikler). Skeivopedia har ved utgangen av 2015 nærmere 100 artikler og dekker både ting som finnes blant arkivmaterialet til Skeivt arkiv, og øvrig norsk og nordisk lhbt-historie. Artikkene er krysslenket seg i mellom, og lenker også videre til bl.a. håndskriftsamlingen på Nasjonalbiblioteket (eksempel: Lagertha Broch og Ebbe Hertzberg), og de bøkene som er tilgjengelige på Bokhylla.no, samt eget arkivmateriale og andre relevante kilder. Innholdet i artikkene strekker seg fra 1600-tallet og fram til i dag, og dekker både personer, organisasjoner, hendelser, tidsskrifter, bøker og andre ting som belyser norsk skeiv historie. Artikkene kan sorteres etter tid, emne og sted, samt fulltekstsøk, og er i størst mulig grad illustrert med relevant arkivmateriale eller annet.

I tillegg til det som eksisterer av lenking fra Skeivopedia, er en oversikt over «skeive kilder» ved andre samlinger og arkiver under utarbeiding. Denne vil bli viktig i arbeidet Skeivt arkiv gjør med å løfte fram skeivt historisk materiale på et nasjonalt nivå, og for å bli en del av den nasjonale forskningsstrukturen.

Skeivt arkiv bruker per i dag Linked Data både i katalogdelen (Marcus) og resten av nettsidene, og jobber for å bidra til den kollektive kulturfaglige semantiske webben. Mye av planlegging av hvilke typer materiale nettsidene skal kunne formidle har gått direkte inn i praktisk utvikling av nettsidene. Nettsidene har i dag funksjoner for å formidle alle de nevnte innholdstypene fra 2014-rapporten, samt andre innholdstyper, basert på infrastrukturen som

ble utviklet i prosjektperioden. Det jobbes også med å tilrettelegge for formidling av flere typer materiale.

Siden lanseringen av nettsidene i april 2015 har også nettstedene gradvis blitt videre utviklet, og mer materiale og informasjon tilgjengeliggjøres ukentlig, basert på den infrastrukturen som ble bygget i prosjektperioden og som nå ligger til grunn. Fordi plattformen og strukturen er på plass, kan arbeidet nå konsentreres om synliggjøring og tilgjengeliggjøring av materiale. Blant annet har en historisk tidslinje over norsk skeiv historie gjennom 1000 år vært under utvikling. Denne er om ikke lenge klar for publisering, sannsynligvis i januar 2015. Tidslinjen er ment som en ytterligere innfallsport til materialet samt som en pedagogisk gjennomgang av synet på likekjønnet seksualitet og kjønnsoverskridelser i norsk historie. Facebooksiden er også fortsatt et nyttig verktøy for å lenke til og synliggjøre skeivtarkiv.no og den informasjonen som finnes der.

Som forespeilet i delrapporten ble møte i referansegruppen avholdt 30. oktober 2014. Gruppen består av representanter med kompetanse på arkiv, museum og lhbt-politikk og er en viktig ressursgruppe for Skeivt arkiv. Vi har i arbeidet lagt stor vekt på kontakt med målgrupper innen skeive miljøer og i forskersamfunnet samt med arkiv- og biblioteksektoren. Alle disse er representert i referansegruppen

Det gjenstår fortsatt arbeid for å videreutvikle skeivtarkiv.no til å bli en enda bedre portal for norsk skeiv historie, særlig når det gjelder synliggjøring av materiale fra andre samlinger enn våre egne (for eksempel materiale ved NBs spesiallesesal, ved Riksarkivet og andre offentlige arkivinstitusjoner). Takket være utviklingsstøtte fra Nasjonalbiblioteket har vi imidlertid kommet godt i gang med arbeidet. Støtten har vært svært viktig i vår etableringsfase, en fase da vi i stor grad har vært prisgitt prosjektstøtte. Fra og med 2016 får Skeivt arkiv en mye mer stabil økonomisk situasjon, med driftsstøtte på statsbudsjettet, men vi håper vi kan fortsette det gode samarbeidet vi har hatt med Nasjonalbiblioteket også i årene framover.

Bergen 14. desember 2015

Runar Jordåen,

prosjektleder Skeivt arkiv, Universitetsbiblioteket i Bergen